

Støtte til aetaene på Filippinene

Da Covid-19 rammet oss i fjor, engasjerte en universitetsprofessor sine venner for å støtte de nærliggende Aeta-samfunnene. Aetaene er de eldste kjente innbyggerne på Filippinene.

23.08.2021

Videovisning fra mitt nettbrettJeg var i min hjemby Castillejos, Zambales (Filippinene) da Covid-19 rammet oss i fjor. Byene ble stengt og alle reiser ble begrenset.

Jeg er professor, administrator og forsker ved University of Asia and the Pacific. Etter 24 års arbeid skulle jeg ha et sabbatsår. Hva kunne jeg gjøre nå, fastlåst ved foten av Zambales-fjellene? Noen av mine slektninger og venner likte å gå på fjellturer. Men det interesserte meg ikke så mye. Det var bøker jeg kunne lese og utallige internettseminarer jeg kunne delta i. Men ville jeg virkelig bruke min tid på bøker og digitale plattformer?

Familiehåndsrekning til aetaene

Det var da min mann Lambert og jeg bestemte oss for å gjøre noe vi aldri hadde gjort før: et felles sosialt familieprosjekt for å hjelpe aetaene.

Aetaene er de eldste kjente innbyggerne på Filippinene. Dette urfolket finnes nå stort sett bare i Zambales-fjellene, hvor de har bodd i tusenvis av år. De er nomader, med mørk hud og krusete hår, små av

vekst og dyktige i jakt og overlevelse i jungelen.

Aetaene bor i enkle nipa-hytter: fire vegger laget av bambus og tak av kogon-gress eller noen ganger bølgeblikk. Gulvet består av jord. En bambusplattform tjener som seng for familien om natten. Det er ingen private toaletter eller avløpssystem. Bare noen deler av samfunnet har strøm.

Lambert og jeg begynte med å be våre venner i Manila om alle slags basisvarer som aetaene kunne bruke. De første som svarte var mine venner Leni og Medoy. Ikke lenge etter ga kolleger og bekjente fra Opus Dei, fra University of Asia and the Pacific, fra utlandet, slektninger og mange andre, gaver i form av penger eller varer. Vi hadde en ganske stor mengde varer da vi startet i september 2020.

Våre naboer i Castillejos fikk vite om det vår familie hadde startet og ga pengegaver, som vi brukte til å kjøpe ris, matolje, sukker, grønnsaker, vaskepulver, toalettartikler og negleklippere.

Målet for disse produktene var Kanaynayan, et område i de nærliggende fjellene hvor aetaene bor. Det er cirka 500 familier her, som bor i fire sitios (landsbyer): Nilasin, Balenting, Papaya og Lomboy. Disse stedene finnes ikke på Google Maps.

Det er flere barn enn voksne i disse samfunnene. Det er mange unge mødre og fedre. De har ingen skolegang eller religionsopplæring.

Vi pakket varene med omhu, og prioriterte de «fattigste av de fattige» i disse forskjellige småsamfunnene. Vi delte ut varene i sitioene. De utvalgte fattige familiene samlet seg rundt oss på et skyggefullt område.

Sitio Nilasin studiesenter

Læreren Jean Buted som underviser Alternative Learning System (ALS) moduler i Sitio Lomboy kom til meg en dag og ba om hjelp til å få bygget et galvanisert bølgeblikktak på deres klasserom i nipa-hyttestilen. De hadde bare bananblader på taket.

Jean trengte et praktisk sted for undervisningen av disse modulene og andre undervisningsaktiviteter for barna. Klasserommet var nedslitt og det var bedre å rive det og bygge et nytt. Jeg tenkte at de ikke bare trengte et nytt klasserom, men et studiesenter som kunne brukes til mange ting.

Min niese Erin, som studerer kjemi i USA, har en sterk sosial samvittighet. Hun ønsket å samle inn penger til skolebarn i Makati. Siden skolene var stengt, og elevene måtte være hjemme på grunn av pandemien, foreslo jeg for Erin at hun heller

kunne hjelpe til med å bygge et studiesenter for aetaene. Hun var straks enig og skaffet pengene.

En eldre aeta-leder, Manuel Romualdo, eier en eiendom i Sitio Nilasin. Mange aeta-familier bor i denne sitioen, som ligger ved siden av Sitio Lomboy. Han sa ja til at studiesenteret kunne bygges på hans eiendom.

15. september drev Lambert og jeg med fjellklatring sammen med læreren Jean og hennes kolleger. Vi krysset to elver og klatret opp de gjørmete, glatte, steinete bakkene for å avmerke stedet der vi skulle bygge det 4x5 meter store studiesenteret. Med tanke på utvidelse designet jeg en dør i den ene enden slik at huset ved behov kan åpnes opp til en større mengde utenfor.

For å involvere aetaene og få dem til å føle eierskap, ba vi dem skaffe bambus til veggene og arbeidsfolk til

å bygge senteret. Barangay-kapteinen lånte oss sin lastebil for å bringe byggematerialene opp fjellsiden til et visst punkt. Derfra bar aetaene dem til byggeplassen.

29. oktober ble drømmen til virkelighet! Bort med klasserommet med tak av bananblad. Nå har de et flunkende nytt studiesenter med galvanisert bølgeblikktak, solide vegger og betonggulv.

Min venn Maria Fe donerte 10 bord og 28 stoler. Erin sendte enkle mikroskoper, anatomi- og kjemiplakater, eksperiment-sett, begerglass, mattebrett, osv.

Vi utstyrte huset med bøker for alle årsklasser, undervisningsmateriell, tavle, oppslagstavle, fargestifter og andre ting som vi samlet inn fra venner. Vi hadde en flott opplevelse med barna. En dag bestemte vi oss for å gi en bok til hvert barn, og det var rørende å se hvordan de holdt

den inntil seg som om det var en gullbarre!

Vi installerte elektrisitet og satte inn en tv som vi hadde fått av Medoy. Nå kan de se på tv-programmer som f.eks. skole-tv, nyheter, «teleseryes» og til og med Den hellige messe. Det er deres samfunnshus og de har forpliktet seg til å ta vare på det. En ansvarsperson ble valgt.

Sitio Nilasin studiesenter ble bygd av folk fra alle steder, uten grenser.

Vedvarende sosial utvikling

Samling og utdeling av basisvarer til aetaene tar aldri slutt. Studiesenteret fungerer som base for å dele ut varer til familier som bor høyere oppe i fjellene.

Jeg ga Marie, vår ansvarsperson, en smarttelefon slik at vi kan kommunisere og koordinere aktivitetene som holdes der. Den blir

også brukt som nødtelefon for de som bor der.

Vyera, vår datter som jobber som sykepleier i Bedford i England, lagde videoer om god hygiene: riktig håndvask, tannpuss, smittevernsregler for Covid osv. Hun sendte dem til meg. Hver gang jeg drar til Sitio Nilasin, viser jeg dem til innbyggerne på nettbrettet mitt.

Da demret det for meg at Gud hadde en plan for disse marginaliserte menneskene. Jeg bestemte meg for å invitere vår sogneprest, fader Joel Huerto, til å feire den første katolske messe noen gang i Castillejos-fjellene for aetaene. Denne fant sted 8. mars 2021 i vårt studiesenter i Sitio Nilasin. Det var en lykkelig og meningsfull dag for alle! 500 år etter at kristendommen kom til Filippinene, har dette fjerne stedet, som ikke finnes på noe kart, fått et katolsk nærvær.

På ilocano-dialekten (på Nord-Filipinene) betyr Sitio Nilasin «atskilt område». Det kan stemme nå. Jeg håper at litt etter litt vil «atskilt» bli erstattet med «inkludert». De vil bli mer knyttet til verden og til troen.

Flere samfunnsbehov oppdages

Flere ting burde gjøres noe med. Sitio Nilasin fikk sitt drikkevann fra en kilde oppe i fjellet. Lambert dro opp dit sammen med noen av lederne for aetaene for å undersøke den. Den ligger ca 500 meter fra studiesenteret. Det var trist å se hvordan vannet ble ledet fra kilden til et 4 ganger 5 fot stort basseng på bakken, blandet med søle og skitt fra fjellet. Fra bassenget ble vannet ledet til husene via et nettverk av små hageslanger.

Takket være Youtube fant jeg det best egnede måten å lede vann på for et fjellsamfunn: forseglede tønner som ligger ved siden av hverandre. En

500 meter lang slange direkte tilknyttet kilden i fjellet som vil bringe vann til de forseglede tønnene like i nærheten av husene. Gjennom Erin fikk vi ordnet med finansieringen.

Vi måtte hindre misforståelser blant aetaene rundt dette prosjektet. Noen prøvde å stoppe det. Noen blokkerte kilden i fjellet slik at vi ikke kunne koble til hovedslangen. Noen familier stilte krav om en tønne og slange kun for dem. Vi kunne ikke imøtekomme alles ønsker, men vi var takknemlige for at velsignelsene var større enn utfordringene. 12. mars ble vannsystemet i Sitio Nilasin fullført som planlagt.

Vi lærte innbyggerne hvordan de skulle vedlikeholde og renses systemet. Vi lærte dem også å dyrke planter rundt plattingene tønnene lå på for å forhindre gjørmedannelse.

Det finnes andre presserende behov, som unge fedre og mødre som knapt har arbeidsferdigheter eller muligheter for å forbedre livet. For å bøte på dette vil vi starte snekkeropplæring og har bedt vennene våre om å donere brukt verktøy.

For kvinnene som selger råvarer på markedet, vil vi bygge et utekjøkken, og skaffe profesjonelle som kan lære dem å lage ferdigmat, slik at de får flere produkter de kan selge.

For barna vil alle former for undervisningsmateriale være til nytte. Vi kan invitere flere lærere som kan hjelpe dem med deres DepEd ALS moduler. Sykepleiere kan komme og undervise i god helse. Vi trenger faste givere for å skaffe mat, for dette er noe familier med mange barn trenger mer av.

Etterord

Det var i denne pandemitiden, 2020-2021, at Gud ga oss denne muligheten til å tjene de «fattigste av de fattige». Vi kom i kontakt med mange mennesker som var gavmilde med tid og ressurser for å støtte vårt arbeid. Det var i denne tiden at det å krysse elver og bestige fjell ble en meningsfull opplevelse for meg.

Bett E. Ramirez

pdf | dokument generert automatisk fra
[https://dev.opusdei.org/nb-no/article/
stotte-til-aetaene-pa-filippinene/](https://dev.opusdei.org/nb-no/article/stotte-til-aetaene-pa-filippinene/)
(05.08.2025)